

Spaarders blijven in onzekerheid over belasting in box 3

➔ Kabinet reageert in najaar over vermogensrendementsheffing

➔ Overheid moet compensatie bieden, adviseert een commissie

➔ CPB weet niet te bepalen hoe de berekening eruit moet zien

Laurens Berentsen
Amsterdam

Spaarders die meer belasting betaalden over hun spaargeld dan dat zij daar rendement op behaalden, verkeren nog zeker tot na de zomer in onzekerheid over mogelijke compensatie. Staatssecretaris Hans Vijlbrief van Financiën beraadt zich op twee moeilijk te verenigen adviezen over de veel verguisde vermogensrendementsheffing.

De juristen zijn eruit. Een commissie van drie onafhankelijke deskundigen raadt Vijlbrief aan spaarders te compenseren die in de periode 2013-2016 meer belasting betaalden dan dat zij rendement behaalden op hun spaargeld. De rekenaars van het Centraal Planbureau (CPB) komen er echter niet uit. Het CPB zegt niet eenduidig te kunnen vaststellen hoeveel rendement belastingbetalers in de bewuste periode konden behalen zonder het risico te lopen spaargeld te verliezen. De aanwijzingen die de Hoge Raad en het Gerechtshof Den Haag hiervoor hebben gegeven, laten volgens het Planbureau ruimte voor alternatieve berekeningen.

Vijlbrief stuurde het advies van de commissie van juristen en de uitkomst van het CPB-onderzoek vorige week naar de Tweede Kamer, vergezeld van de mededeling dat het kabinet in het najaar met een reactie komt. 'Het lijkt mij dat het berekenen van een veilig te behalen rendement op een of andere wijze moge-

lijk zou moeten zijn', zegt Tom Barkhuysen, voorzitter van de juridische adviescommissie. 'De juridische definitie biedt daar voldoende aanknopingspunten voor. Maar dat was niet onze opdracht.'

Het veilig te behalen rendement moest in de jaren 2013-2016 ten minste 1,2% bedragen, aldus de Hoge Raad in een arrest uit juni 2019. Zodra het rendement hieronder zakte, zou de heffing in box 3 van de inkomstenbelasting een schending zijn van het Europees eigendomsrecht. Een opbrengst onder de 1,2% gecombineerd met een belasting van 30% over een verondersteld rendement van 4%, zoals box 3 er tot 2017 uitzag, betekende namelijk dat belastingplichtigen inteerden op hun vermogen.

Peter Kavelaars, hoogleraar fiscale economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, meent dat Vijlbrief spaarders op basis van de CPB-berekeningen moet compenseren. 'Hoe ingewikkeld moet je het maken. Het forfaitair rendement in box 3 was een ruwe fictie. Dan hoef je het feitelijk en veilig haalbare rendement toch niet tot achter de komma nauwkeurig te berekenen?' Kavelaars was lid van de commissie-Van Dijkhuizen. Die adviseerde al in 2013 box 3 te herzien, omdat het veronderstelde rendement 4% niet haalbaar bleek te zijn. De Hoge Raad verwees in zijn arrest naar het rekenwerk van de commissie. De hoogleraar noemt het echter 'raar' dat de hoogste belastingrechter 1,2% als minimum heeft gesteld: 'De maatstaf zou 4% moeten zijn en die wordt niet gehaald.'

Emeritus hoogleraar fiscale economie Leo Stevens deelt het ongenoegen dat box 3 niet op tijd hervormt. Maar om dat alsnog met terugwerkende kracht te doen als rechtsherstel, acht hij onwenselijk: 'Het is een gigantisch karwei zonder uitgekristalliseerde criteria, dat veel bestuurlijke dilemma's zal oproepen. Bovendien ondergraaft het de afrondende zekerheid dat een aanslag die op basis van de wet definitief is vastgesteld, niet meer kan worden aangevochten.'

Barkhuysen is het daar niet mee eens. Ook voor het verleden dient volgens zijn commissie rechtsherstel plaats te vinden. Als het kabinet niet over de brug komt, is de kans namelijk groot dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg het daartoe dwingt. Hij hoopt dat de spaarders die langjarige strijd bespaard blijft.

Het veilig te behalen rendement moest in 2013-2016 ten minste 1,2 % bedragen, aldus de Hoge Raad